

UDC 725.388

PECULIARITIES OF THE FORMATION OF ARCHITECTURAL AND PLANNING SOLUTIONS OF PASSENGER BUS STATIONS AND BUS STATIONS IN SMALL CITIES OF UKRAINE**ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ АРХІТЕКТУРНО-ПЛАНУВАЛЬНИХ РІШЕНЬ ПАСАЖИРСЬКИХ АВТОСТАНЦІЙ ТА АВТОВОКЗАЛІВ В МАЛИХ МІСТАХ УКРАЇНИ****Hrinchenko T. / Грінченко Т. І.,***Assistant / Асистент*

ORCID: 0000-0003-3315-2986

Halak K. / Галак К. Т.,*Assistant / Асистент*

ORCID: 0000-0002-1313-3414

Maliiova O. / Малійова О. В.*Assistant / Асистент*

ORCID: 0000-0003-2807-0839

*Kyiv National University of Construction and Architecture**Київський національний університет будівництва і архітектури*

Анотація. У статті розглядаються питання забезпечення якісними послугами зовнішньо магістрального автотранспорту населення малих міст, в умовах сучасних змін та розширення зв'язків, як в сфері доступу до робочих місць, до місць навчання, так і в сфері культурно-побутового обслуговування.

Сьогоднішній стан автостанцій та автовокзалів малих міст не відповідає сучасним вимогам комфортного обслуговування пасажирів. Проведене дослідження на прикладі Київської області довело, що питання вирішення цієї проблеми - нагальне. На фоні рішення цієї проблеми в великих містах, де останнім часом будуються периферійні автостанції та автовокзали, що відповідають вимогам транспортного розвантаження міських магістралей, натомість малі міста користуються будівлями та спорудами побудованими та пристосованими в 60-70 роках.

Питання комфортного обслуговування пасажирів малих міст може бути вирішена з використанням приватного бізнесу (блокування з торгівлею). Тому виникає потреба в розробці проектів автостанцій та автовокзалів малих міст відповідної ємкості, які б відповідали об'ємам пасажиропотоків.

Ключові слова: Архітектура, архітектурне проектування, будівлі автовокзалів, транспортні споруди, малі міста, магістральний транспорт, автостанція, автовокзал.

Актуальність дослідження.

Автотранспорт, як засіб пасажирських перевезень, набув розвитку в умовах зміни власності: до 2000 року це був привілей державних автотранспортних підприємств, а зараз на ринку надання автотранспортних послуг на міжміських та приміських маршрутах з'явилися приватні автотранспортні підприємства. З початком повномасштабного вторгнення та закриттям авіасполучення на території України, значно зросла потреба у автобусних перевезеннях, а, відповідно, виникла необхідність побудови нових автостанцій та автовокзалів, реконструкції існуючих, що підвищить якість комплексу послуг, які надаються пасажирам. Є необхідність розробити конкретні методичні та практичні рішення з проектування новітніх автостанцій та автовокзалів для розвитку сфери пасажирської логістики.

Аналіз наукових публікацій: Об'єм теоретичних розробок в сфері проектування та будівництва автовокзалів досить обмежений. Праці Н.В. Максименко, Г.Е. Голубева, Ю.А. Гольденберга, Е.В. Васильєва, які присвячені проектуванню та будівництву автовокзалів, досить обмежено висвітлюють проблеми будівництва автостанцій та автовокзалів малих міст, які мають свої особливості. [8]. Велику увагу проектуванню автостанцій та автовокзалів малої ємкості приділив К. Херцег висвітлюючи досвід будівництва цих споруд на прикладі Угорщини. [12].

Мета та завдання: На основі проведених досліджень надати пропозиції з проектування автостанцій та автовокзалів малої місткості, притаманних малим містам.

Результати дослідження: З підвищенням рівня урбанізації міст, збільшення чисельності населення підсилюються значення зовнішнього транспорту, який забезпечує різноманітні та зростаючі перевезення в міжміських та приміських сполученнях. Перетворення великих міст у центри групових систем населених міст збільшує інтенсивність міжрайонних поїздок населення, головним чином з культурно-побутовими та трудовими цілями. Велику питому вагу в цих поїздках, особливо на невелику відстань, а також в тих напрямках, які не обслуговуються іншими видами зовнішнього громадського транспорту, належить автомобільному транспорту.

Головним чинником розвитку пасажирських перевезень автомобільним транспортом є зростання мобільності населення - зростання пасажиропотоку, наявність сучасного, комфортного автомобільного парку, який обслуговує міжміські та приміські перевезення, відповідна дорожня мережа, обладнана пунктами для транспортного та громадського обслуговування пасажирів. Від стану та рівня цих чинників буде залежати подальший рівень розвитку позаміського пасажирського автомобільного транспорту в Україні.

Актуальні діючі нормативні документи, щодо проектування громадських будівель, які є основою для визначення нових нормативних обмежень для проектування [1], [2], [3], [4].

Малі міста (з населенням до 50 тис. осіб) мають досить нерозвинену дорожню мережу, що також впливає на якість обслуговування пасажирів.

Для малих міст характерне будівництво пасажирських автостанцій та вокзалів малої місткості.

Об'єм добового пасажиропотоку залежить від містобудівних чинників, кількості населення, віддаленість до місць навчання та праці, вираховується статистичними показниками конкретного міста. Для міст з кількістю населення до 10 тис. осіб притаманне розташування пасажирських автостанцій одночасною ємкістю 10-25-50-75 пасажирів, для міст з населенням до 50 тис. осіб – автовокзали на 100-150-200 пасажирів. Розміщення автовокзалів в структурі міста повинно враховувати схему комплексного розвитку транспорту, складених з врахуванням перспективного розвитку пасажиропотоків для кожного виду зовнішнього транспорту.

Якісна зміна всіх цих чинників дозволить змінити і якісні показники обслуговування пасажирів.

Типологія автовокзальних комплексів визначається їх призначенням-обслуговуванням пасажирів автомобільного транспорту, та класифікуються по розміщенню в місті (центральні та периферійні), по призначенню (міжміські та приміські), по одночасній ємкості, по об'ємно-просторовому рішенню, по композиційним схемам.

Пасажирські автостанції та автовокзали розраховуються залежно від добового обсягу пасажиропотоку відправлення. (Див. таб. 1)

Таблиця 1

Добовий об'єм пасажиропотоку відправлення	Місткість, пас.	Найменування
від 100-200 200-400 400-600 600-1000	10 25 50 75	Пасажирська автостанція
1000-2000 2000-3000 3000-4000	100 150 200	Малі автовокзали

Розрахунок кількості постів по відношенню до добового обсягу пасажиропотоку відправлення. (Див. таб .2)

Таблиця 2

Розрахункове добове відправлення, пас.		кількість автобусів			
		міжміські		приміські	
		Відправлення (постів)	Прибуття (постів)	Відправлення (постів)	Прибуття (постів)
пасажирські автостанції	100-200	1	1	1	1
	200-400	2	1	1	1
	400-600	2	1	1	1
	600-1000	3	2	2	1
автовокзали	1000-2000	5	3	3	2
	2000-3000	6	3	3	2
	3000-4000	7	4	4	2

В зв'язку з інтенсифікацією використання автотранспорту кількість постів відстою повинна бути зменшена, ніж було передбачено раніше.

Особлива увага повинна приділятися рішенню привокзальної площі, яка повинна відповідати наступним вимогам:

- організація стоянок особистого транспорту та міського транспорту;

- розділення шляхів пересування автотранспорту та пішоходів;
- обладнання пішохідних переходів, зупинок міського транспорту;
- розділення шляхів пересування автотранспорту прибуття та відправлення.

Планувальне рішення залежить від розташування автостанції (автовокзалу) відносно автомагістралі, та від розташування перону (платформи) по відношенню до вокзалу (внутрішнє, зовнішнє, острівне, комбіноване), та повинно передбачати можливість збільшення кількості платформ на перспективу. (див.рис.1)

	внутрішня пасажирська платформа;
	зовнішня пасажирська платформа;
	пасажирська платформа острівного типу

Рис. 1. Планувальне рішення пасажирських платформ [12].

Висновки.

Проведений аналіз існуючих пасажирських будівель та споруд автотранспорту показує що їхній стан, функціонально-технологічне рішення не відповідає сучасним вимогам комфортного обслуговування пасажирів. Більшість будівель автовокзалів не обладнані спорудами для комфортної посадки та висадки пасажирів (навіси над постами). Зазначається відсутність

сучасних засобів обслуговування пасажирів (автоматів по продажу квитків), та застарілі засоби інформації (інформаційні табло).

Отже, враховуючи особливості формування архітектурно-планувальних рішень пасажирських автостанцій та автовокзалів у малих містах, можна зробити наступні висновки: потрібно збалансувати функціональність та ефективність простору, відповідно до містобудівних вимог.

Необхідно враховувати типи транспорту, якими користуються мешканці малого міста, їх потенційні напрямки подорожей та забезпечити зручний доступ до автостанцій. Важливо створити автостанцію, яка гармонійно вписується у місцевий ландшафт та архітектурний стиль. Необхідно забезпечити всі необхідні сервіси для пасажирів, зокрема каси, посадкові майданчики, зони очікування, крамниці та кав'ярні.

Урахування цих висновків допоможе створити ефективну та зручну інфраструктуру для пасажирського транспорту в малих містах, що сприятиме зручності та комфорту пасажирів.

Література

1. ДБН Б.2.2-12:18. Планування і забудова територій. Київ Міністерство регіонального розвитку будівництва та житлово-комунального господарства України 2018.
2. ДБН В.2.2-40:2018 Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення. 64с.
3. ДБН В.2.2-9:2018 Будинки і споруди. Громадські будинки і споруди. Зі Зміною № 1. 43 с.
4. ДБН В.2.3-5:2001. Улицы и дороги населенных пунктов. Госстрой Украины
5. СНиП II-85-80. Строительные нормы и правила. Вокзалы.
6. ВСН-АВ-ПАС-94 Ведомственные строительные нормы. Автовокзалы и пассажирские автостанции.
7. СНиП II-85-80 Пособие по проектированию вокзалов М.: Стройиздат, 1987.
8. Голубев Г.Е., Анджелини Г.М., Модоров А.Ф. Современные вокзалы. М.: Стройиздат, 1967. 208 с.
9. Гельфонд А.Л., Архитектурное проектирование общественных зданий и сооружений. М.: Архитектура, 2006. С. 280
10. Нейферт Э. Строительное проектирование М.: Стройиздат, 1965.
11. Лінда С.М. Архітектурне проектування громадських будівель і споруд: Навч. посібник. Львів. Вид-во НУ «Львівська політехніка», 2010. 608 с.
12. Херцег К. Проектирование и строительство автобусных и железнодорожных станций. Пер. с венг. В.М. Беляева; Под ред. Г.Е.Голубева. М.: Стройиздат, 1985. 318 с.
13. Пастухова С. В. ГОЛОВНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ АРХІТЕКТУРИ АВТОВОКЗАЛЬНИХ КОМПЛЕКСІВ //Interaction of society and science: problems and prospects. 2021. Т. 3. С. 22.
14. Рижик В. М. Фактори впливу на формування архітектури сучасних

автовокзалів //Сучасні проблеми архітектури та містобудування. 2013. №. 34. С. 520-527

Abstract. *In the article the questions of providing quality services are examined outwardly main motor transport of population of small cities, in the conditions of modern changes and expansion of connections, both in the field of access to the workplaces, to the places of studies and in the field of cultural and welfare service.*

Key words: *Architecture, architectural design, construction of bus stations, transport disputes, small towns, mainline transport, bus station, bus station.*

Стаття відправлена: 18.01.2024 г.

© Грінченко Т. І., Галак К. Т., Малійова О. В.